Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
NILS WAHL
föredraget den 6 april 2017 [1]

Mål C-671/15

Président de l'Autorité de la concurrence
mot
Association des producteurs vendeurs d'endives (APVE),
Association Comité économique régional agricole fruits et légumes de la région Bretagne (Cerafel),
Comité économique fruits et légumes du Nord de la France (Celfnord),
Association des producteurs d'endives de France (APEF),
Section nationale de l'endive (SNE),
Fédération du commerce de l'endive (FCE),
Société Fraileg,
Société Prim'Santerre,
Union des endiviers,
Société Soleil du Nord,
Société France endives,
Société Cambrésis Artois-Picardie endives (CAP'Endives),
Société Marché de Phalempin,
Société Primacoop,
Société Coopérative agricole du marais audomarois (Sipema),
Société Groupe Perle du Nord,
Société Valois-Fruits, och
Ministre de l'Économie, de l'Industrie och du Numérique

(begäran om förhandsavgörande från Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike))

"Begäran om förhandsavgörande – Konkurrensbegränsande förfaranden – Artikel 101 FEUF – Tillämplighet – Gemensam organisation av marknader – Producentorganisationer – Organisationernas uppdrag – Förfaranden för fastställande av lägsta försäljningspris, samordning av kvantiteter som släpps ut på marknaden och utbyte av strategisk information – Franska endivemarknaden"

1. Den gemensamma jordbrukspolitiken och unionens konkurrenspolitik, vilka utgöra pelare i byggandet av Europa, kan vid första påseende framstå som svårförenliga. Den första pelaren, vilken förväntas rätta till bristerna på jordbruksmarknaderna, ledde ursprungligen till en tydlig interventionism från det offentligas sida, bland annat genom att det infördes system med produktionskvoter och stöd till producenter. Den andra pelaren bygger däremot på tanken att en liberalisering av marknaderna är den bästa garanten för ekonomisk effektivitet och i slutändan för

1 Originalspråk: franska.

konsumenternas välbefinnande. Dessa svårförenliga mål, som har belysts i doktrinen och som vår domstol sedan länge haft tillfälle att fördjupa sig i, kräver att räckvidden av begreppet ”jordbruksundantag”, vilket har stadfästs i fördragen, definieras på ett exakt sätt, såsom det anges i sekundärrätten. Det är just detta som står på spel i det aktuella målet.

2. Den aktuella begäran om förhandsavgörande har framställts inom ramen för ett överklagande av ordföranden för Autorité de la concurrence (den franska konkurrensmyndigheten, nedan kallad konkurrensmyndigheten) av den dom som Cour d’appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris, Frankrike) meddelade den 15 maj 2014, genom vilken den ändrade beslut nr 12-D-08 av den 6 mars 2012 angående förfaranden som förekommer i sektorn för produktion och saluföring av endiver (nedan kallat det omtvistade beslutet). I detta beslut hade konkurrensmyndigheten med stöd av artikel 101.1 FEUF konstaterat och påfört böter uppgående till 4 miljoner euro för en komplex och under 14 år fortlöpande konkurrensbegränsande samverkan på den franska endivemarknaden.

3. EU-domstolen har blivit ombedd att tillhandahålla sedan länge efterfrågade förtydliganden,[2] som förutom att de är principiellt viktiga även har ett betydande praktiskt intresse,[3] av sambandet mellan unionslagstiftningen på området för den gemensamma jordbrukspolitiken och tillämpningen av unionens konkurrensrätt. Närmare bestämt har frågan uppkommit huruvida det, utöver de allmänna undantagen från tillämpningen av de unionsrättliga konkurrensreglerna som uttryckligen föreskrivs i bestämmelserna på området för den gemensamma organisationen av marknaden – undantag vilkas tillämpning inte direkt berörs i det aktuella fallet –, ska erkännas ”specifika undantag” som indirekt följer av de uppdrag som enligt den unionslagstiftning som antagits med stöd av artikel 42 FEUF, anförtrotts producentorganisationer, och sammanslutningar av producentorganisationer.

4. Denna fråga kräver enligt min mening ett nyanserat svar. Såsom jag tänker förklara i följande resonemang innebär de uppdrag som anförtrotts huvudaktörerna i den gemensamma organisationen av marknaden, det vill säga producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer, med nödvändighet att vissa samrådsförfaranden inom dessa enheter som inte omfattas av de allmänna undantagsbestämmelserna, kan undgå det förbud mot konkurrensbegränsande samverkan som slås fast i artikel 101.1 FEUF.

5. Att dessa förfaranden utesluts beror i grunden på det företräde som ska tillerkännas den gemensamma jordbrukspolitiken framför konkurrenspolitiken, vilket har fastställts genom domen Maizena/rådet[4] och bekräftats av senare rättspraxis. Om kravet på en strikt tolkning av de fall som undantas från tillämpningen av konkurrensreglerna inte ska åsidosättas, får sådana beteenden som leder till horisontellt fastställande av priser emellertid inte undantas från det så kallade förbudet mot hemliga samförstånd, enbart av det skälet att de, i olika grad, syftar till att uppdrag som tilldelats producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer ska förverkligas, däribland syftet att ”stabilisera priserna” inom ramen för den gemensamma organisationen av marknaden. I detta sammanhang bör det fastställas vilka av dessa enheters förfaranden som med nödvändighet hänför sig till dessa uppdrag och vilka förfaranden som tvärtom inte utan vidare kan undgå tillämpningen av konkurrensreglerna.

2 Se, bland annat, *Report of the Agricultural Markets Task Force, ”Improving market outcomes”* (Bryssel, november 2016) (tillgänglig på följande adress: https://ec.europa.eu/agriculture/agri-markets-task-force/improving-markets-outcomes_en.pdf), enligt vilken «questions about the precise scope of the possibilities and constraints applying to producer cooperation abound. Ambiguity of rules also risks giving rise to diverging approaches by national competition authorities thereby undermining the internal market” (punkt 147).

3 Härom vittnar den relativt sällsynta omständigheten (17 gånger på 12 år), att Europeiska kommissionen har ingripit i förfarandet i det nationella målet i egenskap av sakkunnig (*amicus curiae*) i enlighet med artikel 15.3 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget (EGT L 1, 2003, s. 1). I den sistnämnda bestämmelsen föreskrivs det bland annat att kommissionen, om den enhetliga tillämpningen av fördragsbestämmelserna angående konkurrens så kräver, på eget initiativ får lämna skriftliga yttranden till medlemsstaternas domstolar.

4 Dom av den 29 oktober 1980, Maizena/rådet (139/79, EU:C:1980:250, punkt 23).

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

6. Det föreskrivs i artikel 42 FEUF att de unionsrättsliga konkurrensreglerna ska tillämpas på produktion av och handel med jordbruksprodukter endast i den mån som fastställs i sekundärrätten och med hänsyn till den i artikel 39 FEUF angivna målsättningen för den gemensamma jordbrukspolitiken.

7. Vad särskilt angår frukt- och grönsakssektorn, har sekundärrättsliga bestämmelser som reglerar tillämpningen av konkurrensreglerna på produktion av och handel med jordbruksprodukter antagits av unionslagstiftaren inom ramen för förordning nr 26[5] som har ersatts av förordning (EG) nr 1184/2006[6] och av artiklarna 175–182 i del IV, med rubriken ”Konkurrensregler”, i förordning (EG) nr 1234/2007.[7]

8. Vad närmare angår den gemensamma organisationen av marknaden inom frukt- och grönsakssektorn, finns det ytterligare bestämmelser i artikel 20 i förordning (EG) nr 2200/96[8] som har ersatts av artikel 22 i förordning (EG) nr 1182/2007[9] och därefter av artikel 176a i förordning nr 1234/2007.

Förordning nr 26

9. Artikel 1 i förordning nr 26 har följande lydelse:

”När denna förordning träder i kraft skall, om inte annat följer av artikel 2 nedan, fördragets artiklar 85–90 samt tillämpningsbestämmelserna till dessa tillämpas på alla avtal, beslut och förfaranden som avses i fördragets artiklar 85.1 och 86 och som rör produktion av eller handel med sådana produkter som är upptagna i bilaga II till fördraget.”

10. Denna bestämmelse återges i huvudsak i artikel 1a i förordning nr 1184/2006 och sedan i artikel 175 i förordning nr 1234/2007.

11. Artikel 2 i förordning nr 26 har följande lydelse:

”1. Fördragets artikel 85.1 gäller inte sådana avtal, beslut och förfaranden som avses i föregående artikel och som utgör en integrerad del av en nationell marknadsorganisation eller som är nödvändiga för att förverkliga de mål som anges i fördragets artikel 39. I synnerhet gäller den inte sådana avtal, beslut och förfaranden mellan lantbrukare, sammanslutningar av lantbrukare eller sammanslutningar av sådana sammanslutningar tillhörande en enda medlemsstat vilka, utan att medföra någon

5 Förordning nr 26 av den 4 april 1962 om tillämpning av vissa konkurrensregler på produktion av och handel med jordbruksvaror (EGT 30, 1962, s. 993; svensk specialutgåva, område 4, volym 1, s. 3).

6 Rådets förordning (EG) nr 1184/2006 av den 24 juli 2006 om tillämpning av vissa konkurrensregler på produktion av och handel med jordbruksvaror (EUT L 214, 2006, s. 7).

7 Rådets förordning (EG) nr 1234/2007 av den 22 oktober 2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter (”förordningen om en samlad marknadsordning”) (EUT L 299, 2007, s. 1, och rättelse EUT L 63, 2010, s. 30).

8 Rådets förordning (EG) nr 2200/96 av den 28 oktober 1996 om den gemensamma organisationen av marknaden för frukt och grönsaker (EGT L 297, 1996, s. 1).

9 Rådets förordning (EG) nr 1182/2007 av den 26 september 2007 om särskilda bestämmelser för sektorn för frukt och grönsaker, om ändring av direktiven 2001/112/EG och 2001/113/EG och förordningarna (EEG) nr 827/68, (EG) nr 2200/96, (EG) nr 2201/96, (EG) nr 2826/2000, (EG) nr 1782/2003 och (EG) nr 318/2006 och om upphävande av förordning (EG) nr 2202/96 (EUT L 273, 2007, s. 1).

skyldighet att hålla samma priser, avser produktion eller försäljning av jordbruksvaror eller utnyttjande av gemensamma anläggningar för lagring, behandling eller förädling av jordbruksvaror, såvida inte kommissionen finner att konkurrensen sätts ur spel eller att förverkligandet av de mål som anges i artikel 39 i fördraget äventyras därigenom.

2. Efter samråd med medlemsstaterna och efter att ha hört berörda företag och företagssammanslutningar eller alla övriga fysiska och juridiska personer den finner lämpligt, ska kommissionen med förbehåll för domstolens prövning ensam vara behörig att genom beslut som ska offentliggöras fastställa vilka avtal, beslut och förfaranden som uppfyller villkoren i punkt 1.

3. Kommissionen ska fastställa detta på eget initiativ eller på begäran av en medlemsstats behöriga myndighet eller av ett företag eller en företagssammanslutning som berörs.

4. I offentliggörandet skall anges de berörda parternas namn och huvuddragen av beslutet. Därvid skall hänsyn tas till företagens berättigade intresse av att deras affärshemligheter skyddas.”

12. Denna bestämmelse återges väsentligen i artikel 2 i förordning nr 1184/2006 och sedan i artikel 176 i förordning nr 1234/2007.

Förordning nr 2200/96

13. I artikel 11.1 i förordningen föreskrivs följande:

”I denna förordning avses med *producentorganisation* varje juridisk person

a) som har bildats på eget initiativ av producenter …

b) särskilt i syfte att

1) säkerställa produktionsplaneringen och anpassa denna till efterfrågan, särskilt vad gäller kvantitet och kvalitet,

2) främja koncentrationen av utbudet och avyttring av medlemmarnas produktion,

3) minska produktionskostnaderna och stabilisera produktionspriserna,

4) främja odlings- och produktionsmetoder och en avfallshantering som är miljövänlig, särskilt för att skydda kvaliteten på vatten, mark och landskap, samt för att bevara och/eller främja den biologiska mångfalden.

…”

14. Artikel 20.1–3 i samma förordning har följande lydelse:

”1. Med avvikelse från artikel 1 i förordning nr 26 kan artikel 85.1 i fördraget inte tillämpas på de avtal, beslut och samordnade förfaranden som de erkända branschorganisationerna genomför för att förverkliga de åtgärder som anges i artikel 19.1 c.

2. Punkt 1 är tillämplig endast om

avtalen, besluten och de samordnade förfarandena anmälts till kommissionen, och

kommissionen inom två månader efter det att den har mottagit allt det underlag som är nödvändigt för att göra en bedömning inte har funnit att avtalen, besluten eller de samordnade förfarandena är oförenliga med gemenskapens bestämmelser.

Avtalen, besluten och de samordnade förfarandena får inte träda i kraft förrän denna period löpt ut

3. Avtal, beslut och samordnade förfaranden skall under alla omständigheter förklaras vara oförenliga med gemenskapens bestämmelser om de

– kan leda till någon form av uppdelning av marknaderna inom gemenskapen,

– kan medföra att den gemensamma organisationen av marknaden störs,

– kan medföra en snedvridning av konkurrensen som inte är nödvändig för att uppnå målen för den gemensamma jordbrukspolitik som branschåtgärderna syftar till,

– innebär ett fastställande av priser, utan att det påverkar branschorganisationernas åtgärder i samband med tillämpningen av särskilda bestämmelser i gemenskapslagstiftningen,

– kan innebära diskriminering eller sätta konkurrensen ur spel för en betydande del av produkterna i fråga.”

15. I artikel 23.1 i förordning nr 2200/96 föreskrivs följande:

”Producentorganisationerna eller sammanslutningar av dessa får, i fråga om de produkter enligt artikel 1.2 som de fastställer, besluta att inte saluföra dessa produkter från medlemmarna i de kvantiteter och under de perioder som de själva bestämmer.”

Förordning nr 1182/2007

16. Artikel 3.1 i förordning nr 1182/2007 överensstämmer till stor del med artikel 11.1 i förordning nr 2200/96.

Förordning nr 1234/2007

17. Artikel 122 första stycket i förordning nr°1234/2007, i dess lydelse enligt förordning (EG) nr 361/2008,[10] var formulerad på följande sätt:

”Medlemsstaterna ska erkänna producentorganisationer som

a) är sammansatta av producenter inom någon av följande sektorer:

…

iii) sektorn för frukt och grönsaker, när det gäller jordbrukare som odlar en eller flera produkter inom den sektorn och/eller sådana produkter som endast är avsedda för bearbetning,

…

b) har bildats på initiativ av producenterna själva,

10 Rådets förordning (EG) nr 361/2008 av den 14 april 2008 om ändring av förordning (EG) nr 1234/2007 (EUT L 121, 2008, s. 1).

c) eftersträvar ett särskilt syfte som särskilt kan eller, när det gäller sektorn för frukt och grönsaker, ska omfatta ett eller flera av följande mål:

i) Att säkerställa att produktionen är planerad och anpassad till efterfrågan, särskilt när det gäller kvalitet och kvantitet.

ii) Att främja koncentrationen av utbudet och avyttringen av medlemmarnas produktion.

iii) Att optimera produktionskostnaderna och stabilisera produktionspriserna.

…”

18. Artikel 175 i denna förordning, i dess lydelse enligt förordning (EG) nr 491/2009,[11] hade följande lydelse:

”Om inte annat föreskrivs i denna förordning ska artiklarna 81–86 i fördraget samt tillämpningsföreskrifter för dessa, om inte annat följer av artiklarna 176–177 i denna förordning, tillämpas på alla sådana avtal, beslut och förfaranden som avses i artiklarna 81.1 och 82 i fördraget och som rör produktion av eller handel med de produkter som omfattas av denna förordning.”

19. I artikel 176 i nämnda förordning föreskrevs följande:

”1. Artikel 81.1 i fördraget ska inte tillämpas på avtal, beslut och förfaranden som avses i artikel 175 i denna förordning och som ingår i en nationell organisation av marknaden eller som är nödvändiga för att de mål som fastställs i artikel 33 i fördraget ska kunna uppnås.

I synnerhet ska artikel 81.1 i fördraget inte tillämpas på sådana avtal, beslut och förfaranden mellan jordbrukare, sammanslutningar av jordbrukare eller sammanslutningar av sådana sammanslutningar tillhörande en enda medlemsstat vilka, utan att medföra någon skyldighet att hålla samma priser, avser produktion eller försäljning av jordbruksprodukter eller utnyttjande av gemensamma anläggningar för lagring, behandling eller bearbetning av jordbruksprodukter, såvida inte kommissionen finner att konkurrensen sätts ur spel eller att förverkligandet av de mål som anges i fördragets artikel 33 äventyras därigenom.

2. Efter samråd med medlemsstaterna och efter att ha hört berörda företag och företagssammanslutningar eller alla övriga fysiska och juridiska personer den finner lämpligt, ska kommissionen med förbehåll för domstolens prövning ensam vara behörig att genom beslut som ska offentliggöras fastställa vilka avtal, beslut och förfaranden som uppfyller villkoren i punkt 1.

Kommissionen ska fastställa detta på eget initiativ eller på begäran av en medlemsstats behöriga myndighet eller av ett företag eller en företagssammanslutning som berörs.

3. I offentliggörandet av beslutet enligt punkt 2 första stycket ska parternas namn och huvudinnehållet i beslutet anges. Företagens berättigade intresse av att skydda sina affärshemligheter ska beaktas i offentliggörandet.”

20. I artikel 176a i samma förordning föreskrevs följande:

”1. Artikel 81.1 i fördraget ska inte tillämpas på erkända branschorganisationers avtal, beslut och samordnade förfaranden vars syfte är att genomföra sådan verksamhet som anges i artikel 123.3 c i denna förordning.

11 Rådets förordning (EG) nr 491/2009 av den 25 maj 2009 om ändring av förordning (EG) nr 1234/2007 (EUT L 154, 2009, s. 1).

2. Punkt 1 ska tillämpas endast under förutsättning att

a) avtalen, besluten och de samordnade förfarandena har anmälts till kommissionen, och

b) kommissionen, inom två månader efter det att den har mottagit alla uppgifter som krävs, inte har kunnat konstatera att avtalen, besluten och de samordnade förfarandena är oförenliga med gemenskapsbestämmelserna.

3. Avtalen, besluten och de samordnade förfarandena får inte sättas i kraft förrän den period som avses i punkt 2 b har löpt ut.

4. Följande avtal, beslut och samordnade förfaranden ska alltid anses vara oförenliga med gemenskapsbestämmelserna:

a) Avtal, beslut och samordnade förfaranden som kan leda till någon form av uppdelning av marknaderna inom gemenskapen.

b) Avtal, beslut och samordnade förfaranden som kan hindra den gemensamma organisationen av marknaden från att fungera tillfredsställande.

c) Avtal, beslut och samordnade förfaranden som kan medföra en snedvridning av konkurrensen som inte är nödvändig för att uppnå målen för den gemensamma jordbrukspolitik som branschorganisationens verksamhet syftar till.

d) Avtal, beslut och samordnade förfaranden som innebär ett fastställande av priser, utan att detta påverkar verksamhet som bedrivs av branschorganisationer med tillämpning av särskilda gemenskapsregler.

e) Avtal, beslut och samordnade förfaranden som kan leda till diskriminering eller till att konkurrensen åsidosätts för en betydande andel av de berörda produkterna.

5. Om kommissionen, när den tvåmånadersperiod som avses i punkt 2 b har löpt ut, konstaterar att villkoren för tillämpning av punkt 1 inte uppfylls, ska den fatta beslut om att avtalet, beslutet eller det samordnade förfarandet i fråga ska omfattas av artikel 81.1 i fördraget.”

Fransk rätt

21. I artikel L. 420–1 i code de commerce (handelslagen) anges följande:

”Samordnade förfaranden, överenskommelser, uttrycklig eller underförstådd konkurrensbegränsande samverkan och sammanslutningar – även direkt eller indirekt genom ett bolag inom koncernen etablerat utanför Frankrike – är förbjudna om dessa har till syfte eller kan ha till resultat att hindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen på en marknad och innebär att

1. andra företag hindras från att komma in på marknaden eller att konkurrera fritt,

2. fri marknadsprissättning hindras genom att prisernas upp- eller nedgång främjas på konstlad väg,

3. produktion, marknader, investeringar eller teknisk utveckling begränsas eller kontrolleras, eller

4. marknader eller inköpskällor delas upp.”

Målet vid den nationella domstolen, tolkningsfrågorna och förfarandet vid domstolen

22. Ansvariga avdelningar vid Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes (franska generaldirektoratet för konkurrens, konsumtion och bedrägeribekämpning) utförde den 12 april 2007 husrannsakan i olika lokaler och beslagtog bevismaterial. Till följd härav anmälde ekonomiministern den 11 juli 2008 till Conseil de la concurrence (konkurrensrådet, nu Autorité de la concurrence (konkurrensmyndigheten)) att potentiellt konkurrensbegränsande förfaranden förekom i sektorn för produktion och saluföring av endiver.

23. Konkurrensmyndigheten beslutade genom det omtvistade beslutet att APEF, APVE, Celfnord, Cerafel, FCE, FNPE, SNE, SAS Groupe Perle du Nord och producentorganisationerna Cap'Endives, Fraileg, France Endives, Marché de Phalempin, Nord Alliance, Primacoop, Prim'Santerre, Soleil du Nord, Sipema och Valois-Fruits hade genomfört en komplex och fortlöpande konkurrensbegränsande samverkan på endivemarknaden som är förbjuden enligt artikel L.420–1 i handelslagen och artikel 101 FEUF. Enligt konkurrensmyndigheten bestod den konkurrensbegränsande samverkan i prisöverenskommelser avseende endiver, med användning av olika arrangemang som under olika perioder tog sig skiftande uttryck – såsom att varje vecka sprida ett minimipris, fastställa en centralkurs, inrätta ett utbytessystem, fastställa ett lägsta pris och en snedvriden användning av mekanismen för återtagspriser –, i en samverkan avseende den mängd endiver som saluförde på marknaden och i ett system för utbyte av strategisk information som tjänade till att bedriva prispolitik. Dessa förfaranden hade till syfte att gemensamt fastställa ett lägsta försäljningspris för endiveproduktionen och tillät producenterna och flera av deras branschorganisationer att bibehålla minimi-försäljningspriser, och detta under en period som inleddes i januari 1998 och fortfarande pågick vid tidpunkten för det omtvistade beslutet. Konkurrensmyndigheten påförde följaktligen företagen böter som sammanlagt uppgick till 3 970 590 euro.

24. I det omtvistade beslutet avfärdade konkurrensmyndigheten producenternas argument att avtalen i fråga borde betraktas som nödvändiga för att förverkliga den gemensamma jordbrukspolitikens mål, med motiveringen att de undantag som föreskrivs i artikel 2.1 i förordning nr°1184/2006 och artikel 176 i förordning nr°1234/2007 inte var tillämpliga i det aktuella fallet. Konkurrensmyndigheten ansåg även att de kritiserade förfarandena gick ”utöver de berörda branschorganisationernas legitima uppdrag” och dessutom att producentorganisationerna och sammanslutningarna av producentorganisationer var fullt medvetna om att dessa förfaranden var rättsstridiga.

25. Den 6 april 2012 väckte flera av de bötfällda företagen och organisationerna talan vid Cour d'appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris) om ogiltigförklaring, och i andra hand ändring av det omtvistade beslutet.

26. Genom dom av den 15 maj 2014 ändrade denna domstol det omtvistade beslutets samtliga bestämmelser och fann i sakfrågan att det inte var styrkt att artikel L.420–1 i handelslagen och artikel 101.1 FEUF hade åsidosatts. Cour d'appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris) fann att det inte var fastställt att spridningen av minimipriser under alla förhållanden, med nödvändighet och slutgiltigt var förbjuden och att det därför inte var odiskutabelt fastställt att organisationerna i fråga hade överskridit gränserna för de uppdrag på området för stabilisering av priser som de lagenligt hade anförtrotts.

27. Ordföranden för konkurrensmyndigheten överklagade domen till Cour de cassation (Högsta domstolen).

28. Inom ramen för detta förfarande inkom Europeiska kommissionen med ett yttrande i enlighet med artikel 15.3 i förordning nr 1/2003 till Cour de cassation (Högsta domstolen). Kommissionen hävdade i yttrandet att det inte endast finns allmänna undantag från de unionsrättsliga konkurrensreglernas tillämplighet i jordbrukssektorn, vilka antagits med stöd av artikel 2 i förordningarna nr 26 och

nr 1184/2006 samt artikel 176 i förordning nr 1234/2007, utan även specifika undantag enligt artikel 175 i samma förordning, som ingår i de olika förordningar som avser en gemensam organisation av marknaderna, vilka ger dessa organisationer som är verksamma inom området produktion av och handel med frukt och grönsaker, vissa särskilda uppgifter som normalt sett skulle omfattas av konkurrensreglernas förbud. Kommissionen anser emellertid att det beteende som huvudsakligen har ifrågasatts i det nationella målet, det vill säga de mekanismer för minimipriser som överenskommits inom de främsta sammanslutningarna av producentorganisationer, inte ingår i de specifika uppgifter som föreskrivs av den gemensamma organisationen av marknaden och inte kan anses tillhöra dessa specifika undantag.

29. I domen av den 8 december 2015 framhöll Cour de cassation (Högsta domstolen) att EU-domstolen har konstaterat att principen om att unionens konkurrensbestämmelser är tillämpliga inom jordbrukssektorn fastställs i artikel 42 FEUF och att upprätthållandet av en effektiv konkurrens på marknaden för jordbruksprodukter utgör en av målsättningarna för den gemensamma jordbrukspolitiken,[12] samtidigt som den ansåg att målen för den gemensamma jordbrukspolitiken har företräde framför målen för konkurrenspolitiken enligt artikel 42 FEUF, även när det rör sig om fördragsbestämmelser på konkurrensområdet.[13]

30. Emellertid menar Cour de cassation (Högsta domstolen) att EU-domstolen ännu inte har meddelat något avgörande angående förekomsten av de ”specifika undantag” som kommissionen åsyftat och inte heller, i förekommande fall, preciserat sambandet mellan dessa och de ”allmänna undantag” som föreskrivs i förordningarna om tillämpning av konkurrensreglerna inom jordbrukssektorn. Cour de cassation (Högsta domstolen) uppgav även att EU-domstolen inte heller hade uttalat sig om gränserna för de uppdrag som anförtrotts producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer genom förordningarna om upprättande av en gemensam organisation av marknaden för frukt- och grönsakssektorn (förordningarna nr 2200/96, nr 1182/2007 och nr 1234/2007).

31. Följaktligen beslutade Cour de cassation (Högsta domstolen) att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

1) Kan avtal, beslut och förfaranden som tillämpas av producentorganisationer, sammanslutningar av producentorganisationer och branschorganisationer och som kan betraktas som konkurrensbegränsande mot bakgrund av artikel 101 FEUF, undantas från det förbud som föreskrivs i denna artikel enbart på grund av att de kan ingå i dessa organisationers uppdrag inom ramen för den gemensamma organisationen av marknaden och detta även om de inte omfattas av något av de allmänna undantag som föreskrivs i artikel 2 i förordning … nr 26 … och förordning … nr 1184/2006 … samt artikel 176 i förordning … nr 1234/2007 …?

2) Om fråga 1 besvaras jakande, ska artikel 11.1 i förordning nr 2200/96, artikel 3.1 i förordning nr 1182/2007 och artikel 122 första stycket i förordning nr 1234/2007, enligt vilka målen för produktorganisationerna och deras sammanslutningar bland annat är att stabilisera produktionspriserna och att anpassa produktionen till efterfrågan, särskilt beträffande kvantitet, tolkas så att förfaranden som består i att dessa organisationer eller deras sammanslutningar kollektivt fastställer ett minimipris, samverkar avseende den kvantitet varor som släpps ut på marknaden eller utbyter strategiska upplysningar, ska undantas från förbudet mot konkurrensbegränsande samverkan, i den mån de har till syfte att förverkliga dessa mål?”

12 Dom av den 9 september 2003, Milk Marque och National Farmers’ Union (C-137/00, EU:C:2003:429, punkterna 57 och 58), och dom av den 19 september 2013, Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou (C-373/11, EU:C:2013:567, punkt 37).

13 Dom av den 9 september 2003, Milk Marque och National Farmers’ Union (C-137/00, EU:C:2003:429, punkt 81) och dom av den 19 september 2013, Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou (C-373/11, EU:C:2013:567, punkt 39).

32. Skriftliga yttranden har inkommit från ordföranden för konkurrensmyndigheten, gemensamt från Association Comité économique régional agricole fruits et légumes de la région Bretagne (Cerafel), Comité économique fruits et légumes du Nord de la France (Celfnord), Association des producteurs d'endives de France (APEF), Section nationale de l'endive (SNE), Fédération du commerce de l'endive (FCE), gemensamt från bolagen Fraileg och Prim'Santerre, gemensamt från bolagen France Endive, Cambrésis Artois-Picardie endives (CAP'Endives), Marché de Phalempin, Primacoop, Coopérative agricole du marais audomarois (Sipema) och Groupe Perle du Nord, från den franska regeringen, den italienska regeringen och den spanska regeringen samt från kommissionen.

33. Förhandling hölls den 31 januari 2017, i närvaro av ordföranden för konkurrensmyndigheten, Cerafel, Celfnord, APEF, SNE, FCE, bolagen Fraileg och Prim'Santerre, bolagen France Endive, Cap'Endives, Marché de Phalempin, Primacoop, Sipema och Groupe Perle du Nord, den franska regeringen, den spanska regeringen och kommissionen.

Bedömning

34. Prövningen av förevarande begäran om förhandsavgörande kräver att det inledningsvis erinras om de allmänna principer som styr sambandet mellan konkurrensreglerna och bestämmelserna om den gemensamma jordbrukspolitiken.

Inledande överväganden angående sambandet mellan bestämmelserna om den gemensamma jordbrukspolitiken och konkurrensreglerna

35. Med utgångspunkt i konstaterandet att de syften som eftersträvas med den gemensamma jordbrukspolitiken inte med nödvändighet överensstämmer med syftet att främja konkurrenspolitiken kan det följaktligen finnas en viss spänning när dessa båda typer av politik ska genomföras.[14] Artikel 42 FEUF, vars ordalydelse väsentligen motsvarar artikel 36 i EG-fördraget, tillerkänner den gemensamma jordbrukspolitiken företräde framför fördragets konkurrensregler samtidigt som den innehåller en allmän bestämmelse som syftar till att förlika dessa båda områden.

36. I denna artikel föreskrivs nämligen att konkurrensreglerna ska tillämpas på produktion av och handel med jordbruksprodukter endast i den mån som det fastställs i sekundärrätten, med hänsyn till målsättningen i artikel 39 FEUF. I artikel 39.1 fastställs den gemensamma jordbrukspolitikens ekonomiska och sociala mål, nämligen att höja produktiviteten inom jordbruket, tillförsäkra jordbruksbefolkningen en skälig levnadsstandard, stabilisera marknaderna, trygga försörjningen och tillförsäkra konsumenterna tillgång till varor till skäliga priser.

37. Det är således på Europeiska unionens råd som det slutgiltigt har ankommit att definiera huruvida och inom vilka gränser unionens konkurrensregler är tillämpliga i jordbrukssektorn. Det ska emellertid preciseras att tillämpningen inte får störa förverkligandet av den gemensamma jordbrukspolitiken mål.

38. Detta har skett sedan år 1962 i och med antagandet av artikel 1 i förordning nr 26 som föreskriver att fördragets konkurrensbestämmelser ska tillämpas på alla avtal, beslut och förfaranden som rör produktion av eller handel med sådana produkter som är upptagna i bilaga II till fördraget (bland annat frukt och grönsaker och däribland endiver). Denna bestämmelse har med tiden ersatts av identiska eller liknande bestämmelser. Vad gäller den period som är aktuell i det nationella målet, rör det sig om artiklarna 1 och 2 i förordning nr 1184/2006 och artiklarna 175 och 176 i förordning nr 1234/2007.

14 Se, i detta avseende, dom av den 29 oktober 1980, Maizena/rådet (139/79, EU:C:1980:250, punkt 23).

39. Dessa bestämmelser föreskriver att konkurrensreglerna i princip ska tillämpas. Enligt artikel 2 i förordning nr 1184/2006 (en bestämmelse som väsentligen återges i artikel 176 i förordning nr 1234/2007) undantas från tillämpningen endast sådana avtal, beslut och förfaranden – som avses i artikel 101 FEUF angående produktion och handel med jordbruksprodukter och som anges i bilaga 1 till fördraget – som utgör en integrerad del av en gemensam organisation av marknaden eller som är nödvändiga för att förverkliga den gemensamma jordbrukspolitikens mål. Jag återkommer i följande resonemang till de allmänna undantag som fastställts i dessa tillämpliga lagtexter (nämligen artikel 2.1 i förordning nr 26 och motsvarande artiklar som efterträtt den).

40. Jordbrukssektorn och särskilt de gemensamma organisationerna av marknaderna för jordbruksprodukter ”utesluter således inte konkurrens”. [15] Domstolen har således funnit att principen om att unionens konkurrensbestämmelser är tillämpliga inom jordbrukssektorn fastställs i artikel 42 FEUF och att upprätthållandet av en effektiv konkurrens på marknaden för jordbruksprodukter utgör en av målsättningarna för den gemensamma jordbrukspolitiken. [16]

41. Här ska det understrykas att den verksamhet som jordbrukare bedriver, även om den i viss mån kan vara specifik och vara föremål för en mycket detaljerad reglering, har ekonomisk karaktär och således omfattas av tillämpningsområdet för konkurrensreglerna i FEU-fördraget. [17]

42. När detta väl är sagt, förhåller det sig fortfarande så, trots det faktum att de gemensamma organisationerna av marknaderna för jordbruksprodukter inte utesluter konkurrens, att artikel 42 FEUF ger företräde åt målen för den gemensamma jordbrukspolitiken framför målen för konkurrenspolitiken. [18]

43. Det följer således av artikel 42 FEUF, som fastställer att den gemensamma jordbrukspolitiken har företräde framför konkurrenspolitiken och samtidigt ger rådet möjlighet att besluta i vilken utsträckning konkurrensreglerna ska tillämpas på jordbruksområdet, att vissa av aktörernas beteenden på jordbruksmarknaderna *utan vidare kan uteslutas* från tillämpningen av konkurrensreglerna, särskilt de som rör konkurrensbegränsande samverkan. Dessa undantag måste dock vara omgärdade av strikta regler eftersom den sekundärrätt som primärrätten hänvisar till föreskriver det. Det handlar således om att göra en avvägning mellan fullföljandet av den gemensamma jordbrukspolitikens mål och behovet av att upprätthålla en effektiv konkurrens på jordbruksmarknaderna.

44. Det är med beaktande av dessa överväganden som den aktuella begäran om förhandsavgörande ska prövas.

Den första frågan

45. Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida domstolen anser att avtal, beslut och förfaranden som tillämpas av producentorganisationer, sammanslutningar av producentorganisationer och branschorganisationer och ”som kan betraktas som konkurrensbegränsande mot bakgrund av artikel 101 FEUF”, utöver de ”allmänna undantag” som föreskrivs i de relevanta bestämmelserna, inte omfattas av det förbud mot konkurrensbegränsande samverkan som föreskrivs i denna artikel enbart på grund av att de ingår i dessa organisationers uppdrag inom ramen för den gemensamma organisationen av marknaden.

15 Dom av 9 september 2003, Milk Marque och National Farmers’ Union (C-137/00, EU:C:2003:429, punkt 61), och beslut av den 22 mars 2010, SPM/rådet och kommissionen (C-39/09 P, ej publicerat, EU:C:2010:157, punkt 47).

16 Dom av den 9 september 2003, Milk Marque och National Farmers’ Union (C-137/00, EU:C:2003:429, punkterna 57 och 58), och dom av den 19 september 2013, Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou (C-373/11, EU:C:2013:567, punkt 37).

17 Se dom av 13 december 2006, FNCBV m.fl./kommissionen (T-217/03 och T-245/03, EU:T:2006:391, punkterna 52, 53 och 86).

18 Dom av den 9 september 2003, Milk Marque och National Farmers’ Union (C-137/00, EU:C:2003:429, punkt 81) och dom av den 19 september 2013, Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou (C-373/11, EU:C:2013:567, punkt 39).

46. Efter det att jag förklarat av vilka skäl den hänskjutande domstolens fråga bör omformuleras så att den syftar till att identifiera de fall som ska uteslutas – och inte de underförstådda undantagen – från tillämpningen av konkurrensreglerna i sektorn för den gemensamma organisationen av marknaden, ett uteslutande som har sin grund i det företräde ska som tillerkännas den gemensamma jordbrukspolitiken, kommer jag att redogöra för vilka villkor de kritiserade beteendena måste uppfylla för att undgå tillämpningen av artikel 101.1 FEUF.

Möjligheten att bortse från vissa beteenden som strikt sett ingår i de uppdrag som anförtrotts aktörerna i den gemensamma organisationen av marknaden: Ett uteslutande snarare än ett underförstått undantag från tillämpningen av artikel 101 FEUF

47. Den första frågan bygger, såsom den har formulerats av den hänskjutande domstolen, på premissen att beteendena i fråga i princip är konkurrensbegränsande.

48. Den premissen anser jag dock vara felaktig.

49. Oavsett prövningen av de ifrågavarande åtgärderna med hänsyn till deras verkliga eller potentiella verkningar, krävs det nämligen alltid, för att det ska kunna fastställas att en hemlig samverkan har ett konkurrensbegränsande syfte, att den prövas mot bakgrund av det faktiska och rättsliga sammanhang som den ingår i. Vid bedömningen av detta sammanhang ska hänsyn även tas till de aktuella produkternas eller tjänsternas beskaffenhet samt till strukturen och de faktiska villkoren på den eller de relevanta marknaderna. [19]

50. Så snart en given hemlig samverkan utvecklas i en omgivning som inte är konkurrensutsatt, vilket är en följd av att denna samverkan är direkt förbunden med fullgörandet av uppdrag som anförtrotts den gemensamma marknadsorganisationens aktörer enligt tillämpliga bestämmelser, är det inte längre fråga om ett konkurrensbegränsande beteende av den art på vilken artikel 101.1 FEUF är tillämplig. Såsom domstolen har preciserat, är de nationella myndigheterna med ansvar för konkurrensfrågor skyldiga att i första hand beakta reglerna om den gemensamma organisationen av marknaden när den ska avgöra om producentorganisationers och sammanslutningar av producentorganisationers beteenden är konkurrensbegränsande eller ej. [20]

51. Enligt min åsikt visar dessa överväganden att det snarare rör sig om ett *uteslutande* än ett *undantag* (eller befrielse beroende på vilken terminologi som används) från tillämpningen av konkurrensrätten, som följer av det nödvändiga i att fullgöra de uppdrag som anförtrotts nyckelaktörerna i den gemensamma organisationen av marknaden. I den mån – och endast i denna mån – det visar sig att de förfaranden som genomförts inom ramen för en gemensam organisation av marknaden, i själva verket är helt nödvändiga för dessa uppdrags förverkligande, ska tillämpningen av konkurrensreglerna, bland annat sådana som rör konkurrensbegränsande samverkan, utan vidare vara utesluten. I motsats till den ståndpunkt som vissa intervenienter försvarar kan beteendena i fråga följaktligen i princip inte betraktas som ”konkurrensbegränsande”, av den enkla anledningen att de inte har utvecklats i en konkurrensutsatt omgivning.

52. Detta terminologiska förtydligande är inte betydelselöst. Det får tvärtom märkbara konsekvenser såväl för metoden för prövning av de åtgärder som aktörer i den gemensamma organisationen av marknaden har vidtagit, som för bevisbördan för dessa åtgärders potentiellt konkurrensbegränsande karaktär.

19 Se, bland annat, dom av den 11 september 2014, CB/kommissionen (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punkt 53 och där angiven rättspraxis).

20 Se, för ett liknande resonemang bland annat, dom av 9 september 2003, Milk Marque och National Farmers’ Union (C-137/00, EU:C:2003:429, punkt 94).

53. Det är nämligen vedertaget att det ankommer på den myndighet som ansvarar för att beivra företags konkurrensbegränsande beteenden att såväl fastställa att de påtalade åtgärderna verkligen hänför sig till konkurrensreglernas tillämpningsområde, som att visa att dessa har konkurrensbegränsande verkningar.

54. Genom att utgå från det obevisade påståendet att nämnda åtgärder vid första påseende är konkurrensbegränsande, utan någon ingående prövning av hur de utarbetats och genomförts, blir möjligheterna mycket små för de berörda enheterna att kunna visa att dessa beteenden är nära förbundna med genomförandet av de uppdrag som anförtrotts dem inom ramen för den gemensamma organisationen av marknaden och således ”inte utesluter konkurrens”. I den situationen kan enheterna endast visa att de nämnda beteendena måste undantas från tillämpningen av konkurrensreglerna, med hänsyn till de särskilda omständigheterna vid deras utarbetande. Detta skulle vara detsamma som att kräva samma tillvägagångssätt av dessa enheter som de som införts för att åtnjuta ett så kallat ”allmänt” undantag eller det som gäller vid en ansökan om befrielse i enlighet med artikel 101.3 FEUF.

55. Det som ska avgöras i det aktuella fallet är således inte om det är möjligt att underlåta att tillämpa artikel 101.1 FEUF, även om den är tillämplig på de omtvistade beteendena, utan i stället att bedöma om denna bestämmelse verkligen är tillämplig.

56. Om inte de påtalade beteendenas konkurrensbegränsande karaktär ska avgöras i förväg, kommer den problematik som vi ställs inför att uttryckas i termer av ett uteslutande från tillämpningen av artikel 101 FEUF och inte ur den synvinkeln att det existerar ett undantag från tillämpningen av bestämmelsen.

57. Efter detta förtydligande anser jag i realiteten att frågan uppkommer i det aktuella fallet huruvida det kan förekomma beteenden hos företag som inte ingår i de allmänna undantagen, vilka med beaktande av deras betydelse för att en gemensam marknadsorganisation ska kunna fungera effektivt inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken, ändå kan falla utanför tillämpningsområdet för artikel 101 FEUF och i så fall vilka villkor som de påtalade förfarandena ska uppfylla.

58. Av skäl som jag kommer att redogöra för i det följande, anser jag att denna fråga ska besvaras jakande.

Det nödvändiga i att erkänna att vissa åtgärder som är oundgängliga för fullgörandet av de uppdrag som anförtrotts producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer faller utanför tillämpningsområdet för artikel 101.1 FEUF

– En nödvändighet som följer av de bestämmelser som reglerar den gemensamma organisationen av marknaden

59. I fråga om de undantag som uttryckligen föreskrivs av unionslagstiftaren, vad gäller tiden för de faktiska omständigheterna i det nationella målet, enligt de relevanta förordningarna,[21] anges tre fall med allmänna undantag från tillämpningen av reglerna på området för konkurrensbegränsande samverkan, vilkas åtnjutande villkoras av ett beslut av kommissionen.[22] I realiteten har kommissionen endast mycket sällan beviljat sådana undantag[23] och domstolen har flera gånger slagit fast att de ska tolkas strikt.[24]

60. Den första undantagssituationen gäller avtal, beslut och förfaranden som utgör en integrerad del av en *nationell marknadsorganisation*. Detta undantags räckvidd är hädanefter begränsad, eftersom praktiskt taget alla jordbruksprodukter successivt har kommit att omfattas av en sektoriell gemensam organisation av marknaden och därefter av förordning nr 1234/2007 om upprättande av en samlad marknadsordning.[25]

61. Den andra situationen med ett allmänt undantag avser det fall där kommissionen föranletts att konstatera att vissa konkurrensbegränsande avtal, beslut och förfaranden är nödvändiga för att förverkliga de *mål* för den gemensamma jordbrukspolitiken som anges i artikel 39 FEUF. Detta undantag tolkas strikt av domstolen, såtillvida att det har krävts att det åsyftade beteendet gynnar förverkligandet av *alla* dessa mål, eller åtminstone att samtliga mål har tagits i beaktande.[26]

62. Det tredje undantaget slutligen, rör sådana avtal, beslut och förfaranden mellan jordbrukare, sammanslutningar av jordbrukare eller sammanslutningar av sådana sammanslutningar tillhörande en enda medlemsstat vilka, ”utan att medföra någon skyldighet att hålla samma priser”, avser produktion eller försäljning av jordbruksvaror eller utnyttjande av gemensamma anläggningar för lagring, behandling eller förädling av jordbruksvaror, såvida inte kommissionen finner att konkurrensen sätts ur spel eller att förverkligandet av jordbrukspolitikens mål äventyras därigenom.[27]

21 Se artikel 2 i förordning nr 1184/2006 och sedan artiklarna 175 och 176a i förordning nr 1234/2007.

22 Sedan ikraftträdandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter (EUT L 347, 2013, s. 671), vilken inte är tillämplig på de faktiska omständigheterna i det aktuella fallet, är dessa ”allmänna” undantag numera två till antalet och det finns inte längre något krav på ett föregående ingripande av kommissionen (system med lagenligt undantag) (se artikel 209.2 i förordning nr 1308/2013).

23 Det tycks mig som om det enda fall där tillstånd meddelats var en följd av en ansökan från Frankrikes sida i potatissektorn (se kommissionens beslut 88/109/EEG av den 18 december 1987 om ett förfarande för tillämpning av artikel 85 i EEG-fördraget (IV/31.735 – Färskpotatis) (EGT L 59, 1988, s. 25).

24 Se, bland annat, dom av 12 december 1995, Oude Luttikhuis m.fl. (C-399/93, EU:C:1995:434, punkt 23).

25 Endiver omfattas av en gemensam organisation av marknaden sedan antagandet av rådets förordning (EEG) nr 1035/72 av den 18 maj 1972 om upprättande av en gemensam organisation av marknaderna i frukt- och grönsakssektorn (EGT L 118, 1972, s. 1).

26 Se, bland annat, dom av den 15 maj 1975, Nederlandse Vereniging voor de fruit en groentenimporthandel och Frubo/kommissionen (71/74, EU:C:1975:61, punkterna 24–26), dom av den 12 december 1995, Oude Luttikhuis m.fl. (C-399/93, EU:C:1995:434, punkt 25), och dom av den 30 mars 2000, VBA/Florimex m.fl. (C-265/97 P, EU:C:2000:170, punkt 94. Se även dom av den 14 maj 1997, Florimex och VGB/kommissionen (T-70/92 och T-71/92, EU:T:1997:69, punkt 153) och dom av den 13 december 2006, FNCBV m.fl./kommissionen (T-217/03 och T-245/03, EU:T:2006:391, punkt 199).

27 Angående detta undantags självständiga och specifika karaktär, se bland annat, dom av den 12 december 1995, Dijkstra m.fl. (C-319/93, C-40/94 och C-224/94, EU:C:1995:433, punkt 20).

63. Dessa allmänna undantag är, såsom den hänskjutande domstolen har nämnt, inte alls aktuella i förevarande mål[28] och det ankommer inte på mig att avgöra om de vid behov skulle ha kunnat åberopas av de ifrågasatta enheterna i det nationella målet. I vart fall och enligt vad som framgår av föregående förtydliganden och av den omständigheten att kommissionen inte har antagit något beslut härvidlag – vilket jag erinrar om hade krävts vid tidpunkten för de faktiska omständigheterna i det nationella målet –, verkar inget av dessa undantag vara uppenbart tillämpligt i det aktuella fallet.

64. Den första frågan föranleder oss, i sin omformulerade lydelse (se punkt 57 ovan), däremot att avgöra huruvida det inte är möjligt att mer underförstått undgå en tillämpning av artikel 101.1 FEUF till följd av den gemensamma jordbrukspolitikens själva natur, närmare bestämt av de specifika uppdrag som anförtros producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer i sekundärrätten med stöd av artikel 42 FEUF.

65. Härvidlag är det viktigt att erinra om att de i artikel 39 FEUF uttalade målen för jordbrukspolitiken enligt fast rättspraxis har företräde framför konkurrensens mål. Det kan noteras att artikel 38.2 FEUF, i likhet med de fördragsbestämmelser som föregick denna artikel, ger företräde åt bestämmelser som specifikt antagits inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken,[29] utan att det görs någon åtskillnad mellan bestämmelserna i den relevanta lagstiftningen. Artikel 40 FEUF föreskriver för sin del att den gemensamma organisationen av marknaden som upprättas för att uppnå den gemensamma jordbrukspolitikens mål ”får omfatta alla de åtgärder som behövs för att uppnå [dessa] mål …, särskilt reglering av priser”. Enligt vad domstolen vid olika tillfällen har funnit, betyder detta att åtgärder som vidtas av nationella myndigheter inte får ge upphov till effekter vilka hindrar att de mekanismer som inrättats genom den gemensamma organisationen i fråga fungerar tillfredsställande.[30]

66. Det följer således av den av fördragens upphovsmän önskade ordningen att åtgärder kan undgå tillämpningen av konkurrensreglerna när de är nödvändiga för att producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer ska kunna fullgöra en eller flera uppgifter som har anförtrotts dem.

67. Denna slutsats får visst stöd i artikel 175 i förordning nr 1234/2007, som efterträtt artikel 1 i förordning nr 26 och artikel 1a i förordning nr 1184/2006, som föreskriver att konkurrensreglerna ska tillämpas ”[o]m inte annat föreskrivs i denna förordning”. Så är bland annat fallet med förordningar som upprättar gemensamma organisationer av marknader, vilka innehåller bestämmelser om vissa uppdrag och vissa sätt att intervenera på jordbruksmarknaderna. Dessa förordningar uppdrar nämligen åt enheter som är verksamma inom produktion och saluföring av jordbruksprodukter, närmare bestämt producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer att utföra vissa specifika uppgifter och uppdrag som kan föranleda dem att genomföra vissa former av samordning.

68. Här är det viktigt att betona att den gemensamma organisationen av marknaden är ämnad att reglera hela produktionen och saluföringen av jordbruksprodukter i medlemsstaterna. Den utgör ett väsentligt redskap för att uppnå de mål för den gemensamma jordbrukspolitiken som anges i fördraget, särskilt att stabilisera jordbruksmarknaderna och vidmakthålla en skälig levnadsnivå för jordbrukarna.

28 Såväl den hänskjutande domstolen som motparterna i förfarandet vid Cour de cassation verkar medge att de allmänna undantagen inte är tillämpliga.

29 Dom av den 26 juni 1979, McCarren (177/78, EU:C:1979:164, punkt 9), dom av den 16 januari 2003, Hammarsten (C-462/01, EU:C:2003:33, punkt 26), och dom av den 26 maj 2005, Kuipers (C-283/03, EU:C:2005:314, punkt 32).

30 Dom av den 9 september 2003, Milk Marque och National Farmers’ Union (C-137/00, EU:C:2003:429, punkt 94 och där angiven rättspraxis) och dom av den 1 oktober 2009, Compañía Española de Comercialización de Aceite (C-505/07, EU:C:2009:591, punkt 55).

69. Den interna aspekten av den gemensamma organisationen av marknaden består således i ett antal åtgärder som är avsedda att beakta det specifika för jordbruksmarknaden, vilken kännetecknas av en ökande koncentration av efterfrågan parallellt med ett kraftigt splittrat utbud.

70. I ett sammanhang där, såsom anges i skäl 7 i förordning nr 2200/96, ”en samordning av utbudet … av ekonomiska skäl [framstår] som nödvändigare än någonsin för att stärka producenternas ställning på marknaden”, har producentorganisationer och därefter sammanslutningar av producentorganisationer, i lagstiftningen om den gemensamma organisationen av frukt- och grönsaksmarknaden, uppfattats som viktiga rollinnehavare i syfte att koncentrera utbudet och stabilisera priserna [31] och följaktligen som nyckelaktörer i den gemensamma organisationen av marknaden. Detta skäl preciserar med andra ord att ”[p]roducentorganisationerna utgör grundvalen för den gemensamma organisationen av marknader, vilkas decentraliserade funktion de säkerställer på sin nivå”. [32]

71. När rådet i konsekvens härmed föreskriver vissa samverkansåtgärder i de förordningar som reglerar de gemensamma organisationerna av marknaderna och i tillämpningsförordningarna, utesluter det härigenom att konkurrensreglerna tillämpas, bland annat förbudet mot konkurrensbegränsande samverkan i artikel 101.1 FEUF. Med andra ord faller de samordnade avtal, beslut och förfaranden, som ingåtts av producentorganisationerna och sammanslutningarna av producentorganisationer i överensstämmelse med dessa förordningar, med nödvändighet utanför tillämpningsområdet för artikel 101.1 FEUF.

72. Den första tolkningsfrågan i det aktuella fallet föranleder oss således att fördjupa oss i den roll som producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer har tilldelats enligt den relevanta lagstiftningen i form av nyckelaktörer i de gemensamma organisationerna av marknaderna, särskilt den gemensamma organisationen av frukt- och grönsaksmarknader.

– En nödvändighet som särskilt motiveras av den roll som producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer tillerkänns inom ramen för den gemensamma organisationen av marknaden

73. Vad angår producentorganisationerna, [33] svarar de mot det tvingande behovet av att förstärka producenternas ställning på marknaderna och de definieras som varje juridisk person som har bildats frivilligt och på ett ändamålsenligt sätt på eget initiativ av producenter för att fullfölja vissa syften. Dessa producenter har i allmänhet som mål att förena sina respektive resurser för att uppnå större jämvikt i affärsrelationer med ekonomiska aktörer i senare led i affärskedjan och i synnerhet att stärka sin förhandlingsposition vid försäljningen av produkter. Sammanläggningen av producentorganisationer sker på grundval av ett verksamhetsprogram. Producentgrupper som kan visa att de har ett lägsta antal producenter som medlemmar och en lägsta kvantitet avsättningsbar produktion ska erkännas som producentorganisationer (se artiklarna 15–23 i förordning nr 2200/96).

31 Se, i detta avseende, även skäl 131 i förordning nr 1308/2013 som antogs efter förordning nr 1234/2007.

32 För en allmän översikt av producentorganisationernas plats inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken, tillåter jag mig att hänvisa till mitt förslag till avgörande i målet Fruition Po (C-500/11, EU:C:2013:259, särskilt punkterna 24–31).

33 Se, bland annat, skälen 7 och 16 samt artiklarna 11-18 i förordning nr 2200/90, artiklarna 3 och 4 i förordning nr 1182/2007 och artikel 122 i förordning nr 1234/2007.

74. Producentorganisationer bildas i ett klart avgränsat syfte som definieras i bestämmelserna.[34] Bland syftena med att bilda en producentorganisation, anges att säkerställa produktionsplaneringen och anpassa produktionen till efterfrågan, att främja koncentrationen av utbudet och att avyttra medlemmarnas produktion samt att minska produktionskostnaderna och stabilisera produktionspriserna.[35]

75. För att kunna förverkliga dessa mål måste producentorganisationerna ha kontroll över försäljningsvillkoren och särskilt de associerade producenternas försäljningspriser. Producenterna åtar sig för sin del att tillämpa vissa regler som utfärdas av producentorganisationen, att endast delta i en producentorganisation och att sälja hela sin produktion genom förmedling av den producentorganisation i vilken de är medlemmar.[36] Det är också viktigt att framhålla att det fastställs trösklar för varje sektor som grundas på antalet producenter eller på värdet av den saluförda produktionen som det är obligatoriskt för producentorganisationen att uppnå för att bli erkänd.

76. Producentorganisationerna kan dessutom, fortfarande enligt de relevanta bestämmelserna, gå ihop i sammanslutningar av producentorganisationer[37] eller i branschorganisationer.[38]

77. Artikel 125c i förordning nr 1234/2007 föreskriver att förverkligandet av dessa uppdrag har utvidgats till att även omfatta sammanslutningar av producentorganisationer.[39]

78. Det föreskrivs i de tillämpliga bestämmelserna att dessa aktörer syftar till att i) säkerställa produktionsplaneringen och anpassa denna till efterfrågan, särskilt vad gäller kvantitet och kvalitet, ii) främja koncentrationen av utbudet och saluföringen av medlemmarnas produktion, iii) minska produktionskostnaderna och stabilisera produktionspriserna, samt iv) främja odlings- och produktionsmetoder och en avfallshantering som är miljövänlig, särskilt för att skydda kvaliteten på vatten, mark och landskap, samt för att bevara och/eller främja den biologiska mångfalden.[40]

79. För att utföra dessa uppdrag på ett effektivt sätt kan såväl producentorganisationerna som sammanslutningarna av producentorganisationer således för det första, vara föranledda att direkt förhandla fram försäljningsvillkoren med inköpsorganisationerna för medlemmarnas samtliga produkter.

80. För det andra kan de vara föranledda att vidta åtgärder för styrning av de kvantiteter som släpps ut på marknaden.

81. Härvidlag föreskrev unionslagstiftningen uttryckligen att producentorganisationerna kunde vidta *åtgärder för återtag*, det vill säga besluta att inte bjuda ut vissa kvantiteter av produkter till försäljning under vissa tider som de finner lämpliga. Under den tid då förordning nr 2200/96 var i kraft, det vill säga till och med slutet av år 2007, uppfattades dessa åtgärder som interventioner från producentorganisationerna sida och de kunde därför tillämpas såväl på deras medlemmar som på

34 Se, särskilt, artikel 11.1 b i förordning nr 2200/96 och artikel 122 c i förordning nr 1234/2007 – som är tillämpliga på de faktiska omständigheterna i det aktuella fallet – och som återger artikel 13 i kommissionens förordning (EEG) nr 335/72 av den 16 februari 1972, om fastställande av exportbidrag för vitsocker och råsocker som exporteras i obearbetat skick (EGT L 42, 1972, s. 8).

35 Se artikel 11.1 b i förordning nr 2200/96 vars innehåll återges i artikel 3.1 förordning nr 1182/2007 och artikel 122 första stycket i förordning nr 1234/2007.

36 Se, bland annat, artikel 11.1 c i förordning nr 2200/96.

37 Se artikel 16 i förordning nr 2200/96, artikel 5 i förordning nr 1182/2007 och artikel 125c i förordning nr 1234/2007.

38 Se artiklarna 19-21 i förordning nr 2200/96, artiklarna 20 och 21 i förordning nr 1182/2007 samt artikel 123 i förordning nr 1234/2007.

39 Enligt denna bestämmelse som införts genom förordning nr 361/2008 får medlemsstaterna efter framställan erkänna en sammanslutning av producentorganisationer om medlemsstaten anser att sammanslutningen faktiskt kan genomföra denna verksamhet och sammanslutningen inte intar en dominerande ställning på en viss marknad, annat än om detta är nödvändigt för att uppnå de mål som eftersträvas med den gemensamma jordbrukspolitiken.

40 Artikel 11.1 i förordning nr 2200/96, artikel 3.1 i förordning nr 1182/2007 och artikel 122 första stycket c i förordning nr 1234/2007 (den sistnämnda artikeln anger inte längre syftet att främja odlings- och produktionsmetoder och en avfallshantering som är miljövänlig, särskilt för att skydda kvaliteten på vatten, mark och landskap, samt för att bevara och/eller främja den biologiska mångfalden, men detta syfte återfinns delvis i artikel 125 b punkt 1 a i den förordningen).

icke-medlemmar under förutsättning att den berörda producentorganisationen betraktades som representativ.[41] Administreringen av dessa återtag som sker via en fond och ett verksamhetsprogram,[42] kräver en viss kontroll av producentorganisationer och sammanslutningarna av producentorganisationer, vilka är enheter som har fullmakt att utarbeta regler som kan göras tvingande av den berörda medlemsstaten för alla producenter inom ett bestämt område. Systemet med återtagande har väsentligen ändrats genom förordning nr 1234/2007, eftersom de inte längre anses ingå i verksamhetsprogrammen för förebyggande och hantering av kriser.[43]

82. Utöver dessa transaktioner med återtag har producentorganisationerna och sammanslutningarna av producentorganisationer även befogenhet att *planera produktionen* i syfte att anpassa den till efterfrågan i enlighet med de syften som anges i de relevanta bestämmelserna.[44]

83. Det följer av dessa bestämmelser i deras helhet att producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer oundvikligen föranleds att spela en avgörande roll när det gäller att gemensamt saluföra medlemmarnas produkter *De utgör till sin natur platser för kollektiv samverkan*.

84. För fullgörandet av uppdragen fordras, med risk för att bestämmelserna om den gemensamma organisationen av marknaden annars inte skulle ha någon verkan, att vissa handlingar som utförs och som är strängt nödvändiga för att fullgöra uppdragen kan undkomma tillämpningen av konkurrensrätten. För att slutföra uppdrag som aktörerna anförtrotts av unionslagstiftaren inom ramen för den gemensamma organisationen av marknaden, förväntas aktörerna införa former för koordinering och samråd som faller utanför marknadslagarna och som följaktligen strider mot konkurrenstanken.

85. Fullföljandet av dessa mål innebär oundvikligen, såsom tribunalen har haft tillfälle att understryka,[45] att den berörda producentorganisationen verkligen har möjlighet att kontrollera försäljningsvillkoren, i synnerhet försäljningspriserna. Det är just denna kontroll som de associerade producenterna åtar sig att säkerställa genom att iaktta viss disciplin i enlighet med artikel 11.1 c i förordning nr 2200/96.

86. Detta innebär likväl inte att olika producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer som avser produktion har fullmakt att agera samstämmigt vid fastställandet av priser. Likaledes borde det inte leda till att ageranden som sker inom ramen för enheter eller organisationer som inte har erhållit något uppdrag av sina medlemmar att saluföra deras produkter undantas från tillämpningen av artikel 101.1 FEUF. Jag kommer att studera denna aspekt närmare i det följande.

87. Utöver de ovannämnda allmänna undantagen måste de förfaranden som dessa aktörer ägnar sig åt, om de regleringsmekanismer som införts genom de förordningar som reglerar den gemensamma organisationen av marknaden ska ha någon verkan, i viss mån undgå tillämpningen av reglerna på konkurrensområdet, bland annat, artikel 101.1 FEUF.

88. Det rör sig inte om ett ”specifikt” undantag, utan om att ta hänsyn till alla konsekvenser som följer av det jordbruksundantag som föreskrivs i fördraget.

41 Se, bland annat, skälen 16 och 18 samt artiklarna 23 och 24 i förordning nr 2200/96.

42 Artiklarna 15–18 i förordning nr 2200/96.

43 Se artikel 103c punkt 2 a i förordning nr 1234/2007.

44 Se artikel 9.2 a i förordning nr 1182/2007, artikel 15.2 a och artikel 3 i förordning nr 2200/96 samt artikel 103c a i förordning nr 1234/2007.

45 Se dom av den 30 september 2009, Frankrike/kommissionen (T–432/07, ej publicerad, EU:T:2009:373, punkterna 53–56).

89. Men är det för den skull tillräckligt att, enligt vad vissa intervenienter har hävdat, åtgärder som vidtagits av producentorganisationer eller sammanslutningar av producentorganisationer bidrar på nära eller på långt håll till att genomföra uppdrag som de anförtrotts genom förordningar om upprättandet av en gemensam organisation av marknaden för att de ska kunna undgå tillämpningen av konkurrensrätten?

90. Jag anser inte det.

91. Såsom jag kommer att förtydliga i följande resonemang kan endast de förfaranden undgå tillämpningen av konkurrensreglerna som ingår i uppgifter som specifikt tilldelats producentorganisationer, sammanslutningar av producentorganisationer och branschorganisationer som ansvarar för saluföringen av de berörda produkterna.

– En nödvändighet som följer av den roll som tilldelats de producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer som ansvarar för saluföringen av de berörda produkterna

92. Det säger sig självt att uteslutandet av givna åtgärder från tillämpningen av konkurrensrätten inte kan slås fast enbart med den motiveringen att de, enligt de berörda producentorganisationerna eller sammanslutningarna av producentorganisationer, bidrar till förverkligandet av allmänna mål som att minska produktionskostnaderna eller stabilisera producentpriserna.

93. Rent allmänt bör det, såsom kommissionen har gjort gällande, preciseras att det för att kunna undgå tillämpningen av artikel 101.1 FEUF är lämpligt att försäkra sig om att förfarandena i fråga verkligen har vidtagits på ”rätt nivå” och av ”rätt enhet”, nämligen antingen av en producentorganisation eller en sammanslutning av producentorganisationer *som faktiskt ansvarar för styrningen av produktionen och saluföringen av den berörda produkten*.

94. Förutom den situation där förordningen om upprättande av en berörd gemensam organisation av marknader preciserar vilka specifika åtgärder som producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer kan vidta, exempelvis de ovannämnda återtagen, ska förfaranden som förekommer mellan producentorganisationer och mellan sammanslutningar av producentorganisationer eller eventuellt inbegriper marknadsaktörer som inte är medlemmar, bli föremål för tillämpning av konkurrensreglerna.

95. En samverkan i fråga om priser, producerade kvantiteter och vidarebefordran av känslig affärsinformation kan inte heller avse hemlig samverkan mellan olika producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer eller inom en enhet som, oavsett dess verkliga eller förmodade benämning, inte har erhållit uppdraget av sina medlemmar att saluföra de aktuella produkterna.

96. Detta krav tycks mig framgå indirekt men med nödvändighet av de tillämpliga texter som definierar de uppdrag som avser koncentration av utbudet och stabilisering av priserna vilka tilldelas dessa enheter. För att samrådsförfarandena mellan olika producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer ska kunna undgå tillämpningen av artikel 101.1 FEUF krävs det att det uttryckligen föreskrivs i de berörda förordningar som reglerar den gemensamma organisationen av marknaden.

97. Således nämns det faktiskt i artikel 11.1 c i förordning nr 2200/96, artikel 3 i förordning nr 1182/2007 och artikel 122 första stycket i förordning nr 1234/2007 att den roll som anförtrotts producentorganisationerna endast rör medlemmarnas produktion och med organisationen associerade producenters produktion.

98. Med ett liknande resonemang har tribunalen [46] redan haft tillfälle att slå fast att det inte är möjligt att främja en koncentration av utbudet såsom föreskrivs i 11.1 b punkt 2 i förordning nr 2200/96, om inte en betydande del av medlemmarnas produktion säljs genom förmedling av producentorganisationen. I avsaknad av ett sådant krav får åtgärder som vidtas av producentorganisationer och/eller sammanslutningar av producentorganisationer endast ett mycket litet inflytande på marknaden och koncentrationen av utbudet.

99. Det är just det faktum att enheterna är så effektiva i den roll de kan få anledning att spela i koncentrationen av utbudet och *in fine* i stabiliseringen av priserna som i förekommande fall kan berättiga att enheterna inför samverkansformer som undgår tillämpningen av konkurrensreglerna och särskilt tillämpningen av artikel 101.1 FEUF.

100. Därför är jag av den åsikten att konkurrensrätten, utanför de interventionistiska åtgärder som strikt föreskrivs i förordningen om den gemensamma organisationen av marknaden, måste tillämpas på de samrådsförfaranden som äger rum inte endast mellan olika producentorganisationer eller sammanslutningar av producentorganisationer, utan även inom enheter som endast ansvarar för en betydande del av sina medlemmars produktion.

101. Förfaranden som införs *inom* en producentorganisation eller inom en sammanslutning av producentorganisationer som faktiskt har erhållit uppdraget att styra produktionen och saluföringen av sina medlemmars produkter kan likställas med åtgärder som vidtas inom ett bolag eller en koncern som presenterar sig på den berörda marknaden och med hänsyn till jordbruksmarknadens särdrag som en och samma ekonomiska enhet. Sådana ”interna” förfaranden omfattas inte av konkurrensrättens tillämpningsområde. I en sådan konfiguration har de företrädda jordbrukarna inte längre någon kontroll över förhandlingarna om varor och priser i samband med försäljningen av deras produktion.

102. Tvärtom och fortfarande oberoende av vad som uttryckligen föreskrivs i de tillämpliga bestämmelserna kan inte de förfaranden som förekommer *mellan* producentorganisationer eller sammanslutningar av producentorganisationer, inom enheter som inte ansvarar för sina medlemmars saluföring av produkter eller förfaranden mellan en producentorganisation/sammanslutning av producentorganisationer och andra typer av aktörer på den berörda marknaden undgå att konkurrensreglerna tillämpas på dem, eftersom dessa förfaranden äger rum mellan ekonomiska enheter som förutsätts vara oberoende.

103. Även om syftet att koncentrera utbudet, vilket eftersträvas genom bestämmelserna om den gemensamma organisationen av marknaden, innebär att medlemmarna i de producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer som har det faktiska ansvaret för att saluföra produkterna kan agera samfällt, tillåter det inte att undantag görs från tillämpningen av reglerna om konkurrensbegränsande samverkan för avtal som rör produktionsvillkor och saluföring, som ingåtts mellan diverse producentorganisationer, sammanslutningar av producentorganisationer och andra enheter som eventuellt inte har erkänts av den tillämpliga lagstiftningen. Syftet tillåter inte heller att förfaranden godkänns, särskilt fastställande av priser, inom en av dessa enheter, om denna enhet inte kontrollerar saluföringen av medlemmarnas produkter. I det fallet rör det sig inte längre om en koncentration av utbudet, utan om en samverkan mellan enheter som fortsätter att konkurrera på den berörda produktens slutmarknad.

104. Detta krav skulle visserligen kunna förefalla vara lätt att kringgå genom att, som ett resultat av en fusion, skapa mycket stora producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer. Man får emellertid inte förbise att storleken på en producentorganisation eller en sammanslutning av producentorganisationer är en faktor som i princip beaktas på stadiet för dess erkännande eller viktmakthållande av erkännandet. Det anges nämligen uttryckligen i bestämmelserna om den

46 Se dom av den 30 september 2009, Frankrike/kommissionen (T-432/07, ej publicerad, EU:T:2009:373, punkterna 53–56).

gemensamma organisationen av marknaden att medlemsstaterna efter framställan får erkänna en sammanslutning av producentorganisationer om sammanslutningen ”inte intar en dominerande ställning på en viss marknad”, annat än om detta är nödvändigt för att uppnå de mål som eftersträvas med den gemensamma jordbrukspolitiken. [47]

105. Följaktligen kan varje beteende eller förfarande som går utöver vad som är strikt nödvändigt för utförandet av de uppdrag som anförtrotts producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer i förhållande till associerade producenter komma att omfattas av förbudet mot konkurrensbegränsande samverkan i den mening som avses i artikel 101.1 FEUF.

106. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att domstolen besvarar den första tolkningsfrågan så, att avtal, beslut och förfaranden som tillämpas av producentorganisationer, sammanslutningar av producentorganisationer eller branschorganisationer, även om de inte omfattas av något av de allmänna undantag som successivt föreskrivs i artikel 2 i förordning nr 26 och förordning nr 1184/2006 samt artikel 176 i förordning nr 1234/2007, inte omfattas av förbudet mot konkurrensbegränsande samverkan i artikel 101.1 FEUF, i det fall där det har kontrollerats att dessa beteenden, för det första, är nödvändiga eller tillåtna för att utföra den uppgift som anförtrotts producentorganisationen, sammanslutningen av producentorganisationer eller branschorganisationen vilken har det faktiska ansvaret för att saluföra de berörda produkterna och, för det andra, att de beslutats inom ramen för och i överensstämmelse med bestämmelserna om den berörda gemensamma organisationen av marknaden.

Den andra frågan

107. Den andra tolkningsfrågan gäller huruvida de omtvistade förfarandena i det nationella målet, vilka avser i) kollektivt fastställande av ett minimipris, ii) samverkan avseende den kvantitet varor som släpps ut på marknaden och iii) utbyte av känslig/strategisk information, kan undgå tillämpningen av artikel 101 FEUF, såvitt de bland annat syftar till fullgörandet av uppdragen att stabilisera produktionspriserna och anpassa produktionen till efterfrågan, vilka anförtrotts producentorganisationerna och sammanslutningarna av producentorganisationer (se artikel 11.1 i förordning nr 2200/96, artikel 3 i förordning nr 1182/2007 och artikel 122 första stycket i förordning nr 1234/2007).

108. Redan från början måste jag understryka att den vid förhandlingen åberopade omständigheten att åtgärderna har vidtagits i de berörda aktörernas syfte att bemästra endiveproducenternas förmodade eller uppkomna problem, särskilt med avseende på en svår ekonomisk situation som präglas av en kamp mot de stora distributörerna, inte kan vara avgörande. Domstolen har i detta hänseende preciserat att även om det är styrkt att parterna i ett avtal handlat utan någon subjektiv avsikt att begränsa konkurrensen och har haft som syfte att avhjälpa effekterna av en kris inom branschen, är sådana överväganden inte relevanta, vad avser tillämpningen av artikel 101.1 FEUF. Dessa omständigheter kan emellertid, i förekommande fall, beaktas för att medge undantag från förbudet i punkt 3 i samma artikel [48].

109. Utan att vilja helt och hållet i förväg utföra den prövning av de faktiska omständigheterna som slutligt enbart ankommer på den nationella domstolen, nämner jag att de förfaranden som det rör sig om i det aktuella fallet, enligt vad som framgår av de handlingar i målet som förelagts domstolen, inte enbart förekommit inom en producentorganisation eller en sammanslutning av producentorganisationer med ansvar för saluföring av medlemmarnas produkter utan vida därutöver.

47 Se, angående producentorganisationer, artikel 4.1 g i förordning nr 1182/2007 och artikel 125b 1 g i förordning nr 1234/2007, samt i fråga om sammanslutningar av producentorganisationer, artikel 5 första stycket b i förordning nr 1182/2007 och artikel 125c första stycket b i förordning nr 1234/2007.

48 Se, bland annat, dom av 20 november 2008, Beef Industry Development Society och Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643, punkterna 19–21).

Enligt uppgifter som konkurrensmyndigheten samlat ihop i samband med sin utredning, var inte endast tio producentorganisationer och fyra sammanslutningar av producentorganisationer involverade, utan även fem inte erkända grupperingar som inte ansvarar för någon särskild uppgift enligt den relevanta lagstiftningen.

110. Vissa inledande förtydliganden krävs således, för det första, i fråga om vilka åtgärder som faktiskt kan vidtas av de olika grupperingarna och producentorganisationerna vad gäller stabilisering av priser och produktionens anpassning till efterfrågan.

111. För det andra, och med beaktande av de riktlinjer som kan urskiljas på denna punkt, kommer jag i tur och ordning att pröva de olika typer av åtgärder som är i fråga i det nationella målet och därvid särskilja, för var och en av dem, det fall som angår medlemmar i en producentorganisation eller en sammanslutning av producentorganisationer med ansvar för saluföringen av medlemmarnas produkter (nedan kallad ”intern konfiguration”) från det fall där åtgärderna vidtas inom enheter som, även om de betecknas som producentorganisationer eller sammanslutningar av producentorganisationer inte ansvarar för att saluföra produkter åt sina medlemmar, rör olika producentorganisationer/sammanslutningar av producentorganisationer och/eller vidtas med icke erkända enheter (nedan kallad ”extern konfiguration”).

Inledande överväganden angående de åtgärder som kan vidtas av producentorganisationer eller sammanslutningar av producentorganisationer i samband med deras uppdrag att stabilisera priser och anpassa produktionen till efterfrågan

112. Såsom jag tidigare nämnt kan den roll som tilldelats producentorganisationerna och sammanslutningarna av producentorganisationer i fråga om stabilisering av priser och anpassning av produktionen till efterfrågan leda till att de inför former för utbyte och samverkan med sina medlemmar.

113. Den centrala fråga som uppkommer i det aktuella målet är huruvida ett sådant stabiliserings- och anpassningsuppdrag kan utmynna i att det, inom en producentorganisation eller en sammanslutning av producentorganisationer och med medlemmarnas samtycke, fastställs ett minsta tillåtna försäljningspris för de produkter som den gemensamma organisationen av marknaden avser.

114. Jag anser att detta inte i något fall är tänkbart.

115. Om medlemmarna i en producentorganisation eller en sammanslutning av producentorganisationer faktiskt har anförtrott denna, såsom bestämmelserna om den gemensamma organisationen av marknaden kräver, uppdraget att saluföra hela eller praktiskt taget hela deras produktion, visar det sig nämligen oundgängligt i denna interna konfiguration att producentorganisationen eller sammanslutningen av producentorganisationer förhandlar fram ett *enhetspris* med distributörerna som ska tillämpas på produktionen i dess helhet. Den berörda producentorganisationen eller sammanslutningen av producentorganisationer tilldelas på något sätt av dess medlemmar egenskapen av enda förhandlare, särskilt med de aktörer som befinner sig längre ned i affärskedjan. Detta enhetspris som bestäms med hänsyn till perioder av saluföring och kvaliteten på den berörda produkten är per definition fluktuerande.

116. I det fall då saluföringen av de berörda produkterna har integrerats i producentorganisationen eller i sammanslutningen av producentorganisationer och detta leder till att det fastställs ett sådant enhetspris finns det per definition inte längre någon anledning att inom en av dessa enheter fastställa ett *minimipris* som inte kan variera.

117. Förfaranden för fastställande av minimipriser kan nämligen endast uppstå i ett sammanhang där den berörda produktens producenter fortfarande har vissa befogenheter när det gäller att förhandla om produktens försäljningspris.

118. Enligt vad konkurrensmyndigheten särskilt har framhållit, ska uppdraget att ”stabilisera produktionspriserna” (”stabilising producer prices”), vilket har anförtrotts producentorganisationer/sammanslutningar av producentorganisationer, förstås i samband med det syfte att stabilisera marknaderna som eftersträvas med den gemensamma organisationen av marknaden och mot bakgrund av de medel som uttryckligen anges i unionslagstiftningen (återtag och/eller produktionsplaner). Uppdraget kan inte leda till att ett sådant fastställande av minimipriser som verkar vara aktuellt i det nationella målet, nämligen ett fastställande av priser som påtvingas samtliga producentorganisationer/sammanslutningar av producentorganisationer och som ska tillämpas på samtliga berörda produkter av praktiskt taget hela den inhemska produktionen, inte omfattas av tillämpningsområdet för artikel 101.1 FEUF.

119. Vad angår den externa konfigurationen, har producentorganisationer/sammanslutningar av producentorganisationer enligt successiva relevanta bestämmelser [49] erhållit viktiga uppdrag, särskilt att koncentrera utbudet och att stabilisera produktionspriserna. Dessa uppdrag kan dock inte tolkas så, att hemliga ageranden i form av fastställande av priser som generellt påtvingas alla deras medlemmar och avser de saluförda produkterna i deras helhet är tillåtna.

120. Avslutningsvis kan uteslutandet från tillämpningen av artikel 101 FEUF inte utsträckas till att även omfatta samrådsförfaranden som äger rum mellan olika producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer eller inom icke erkända enheter och grupperingar.

Prövning av de åtgärder som är i fråga i det nationella målet

– Förfarandena för kollektivt fastställande av priser

121. Med hänsyn till vad som ovan anförts borde förfaranden för fastställande av priser *mellan* producentorganisationer och mellan sammanslutningar av producentorganisationer eller mellan dem och andra enheter, det vill säga i en extern konfiguration, i vart fall bli föremål för tillämpning av konkurrensrätten. Det ska preciseras att det är väl etablerat att förfaranden för att fastställa priser, till följd av själva dess syfte, betraktas som skadliga för en väl fungerande konkurrens. [50]

122. Denna slutsats äger giltighet även i det fall där en enhet, även om den har betecknats som en producentorganisation eller en sammanslutning av producentorganisationer, i realiteten inte har anförtrotts uppdraget av sina medlemmar att saluföra deras produkter. Så verkar vara fallet med så kallade ”styrande” sammanslutningar av producentorganisationer [51] som nämns i det nationella målet.

123. Vad angår den interna konfigurationen, i förlängningen av vad jag tidigare nämnt, har fastställandet av minimipriser *inom* en producentorganisation eller en sammanslutning av producentorganisationer som har det faktiska ansvaret för saluföringen, inte något existensberättigande på grund av själva det faktum att det finns ett enhetspris på medlemmarnas produkter.

49 Se artikel 11.1 b i förordning nr 2200/96 och artikel 122 i förordning nr 1234/2007. Artikel 122 första stycket i förordning nr 1234/2007 i dess lydelse enligt förordning nr 361/2008.

50 Se dom av den 11 september 2014, CB/kommissionen C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punkt 51).

51 Som svar på en skriftlig fråga från domstolen angav kommissionen att dessa ”styrande” (de gouvernance) sammanslutningar av producentorganisationer som erkänns i fransk rätt, men inte behandlas i bestämmelserna om den gemensamma organisationen av marknaden, inte ansvarar för att saluföra produkter. De fungerar som nationella ”lotsar” för varje produkt och produktgrupp för att bättre anpassa utbudet till efterfrågan och för att optimera aktionerna för förebyggande och hantering av kriser.

124. Rent allmänt finner jag det användbart att erinra om, vad gäller systematiken i det system som införts inom ramen för den samlade marknadsordningen, att stabiliseringen av priser med nödvändighet måste ske via åtgärder som uttryckligen föreskrivs i bestämmelserna om den gemensamma organisationen av marknaden och som syftar till att reglera hur stora kvantiteter med produkter som släpps ut på den berörda marknaden, nämligen via återtag och produktionsplaner som kan införas inom producentorganisationerna och sammanslutningarna av producentorganisationer.

125. Uppdraget att stabilisera priserna kan exempelvis ta sig uttryck i att den berörda producentorganisationen eller sammanslutningen av producentorganisationer sprider uppgifter som visar marknadsutvecklingen, men dessa kan inte i något fall materialiseras i en tabell med rekommenderade priser. Detta uppdrag kan likaledes utmynna i att de berörda producentorganisationerna eller sammanslutningarna av producentorganisationer utfärdar vissa rekommendationer i syfte att påverka storleken på de kvantiteter av produkter som ska släppas ut på marknaden.

126. I detta hänseende är jag av den uppfattningen att det inte är möjligt att motivera ett förfarande med minimipriser, som producentorganisationer eller sammanslutningar av producentorganisationer infört sinsemellan, med att det existerar så kallade ”återtagandepriser”, vilka teoretiskt var tänkbara innan den samlade marknadsordningen infördes genom förordning nr 1234/2007. Återtagandepriset definieras nämligen som ett pris under vilket de associerade producenterna inte saluför *en viss mängd av* (och inte alla) de produkter som deras medlemmar tillhandahållit, varvid dessa i gengäld erhåller ersättning. Återstoden av den produktion som härrör från medlemmarna i producentorganisationen eller sammanslutningen av producentorganisationer fortsätter att vara utsatt för marknadskrafterna och kan således inte saluföras till ett minimipris som fastställts av medlemmarna i förväg.

127. Således kan ett avtal, ett beslut av en företagssammanslutning eller ett samordnat förfarande om priser som syftar till fastställande av ett minimipris inte i något fall undantas från tillämpningen av artikel 101.1 FEUF.

128. Slutsatsen blir att en politik som går ut på att fastställa ett minimipris producenter emellan, oavsett om det är inom samma producentorganisation eller inom en sammanslutning av producentorganisationer med ansvar för att saluföra sina medlemmars produktion eller mellan olika producentorganisationer eller sammanslutningar av producentorganisationer, enligt min mening inte kan undgå tillämpningen av artikel 101 FEUF.

– Samrådsförfaranden angående kvantiteter som släpps ut på marknaden

129. Det måste erkännas att ett samrådsförfarande angående de kvantiteter av produkter som släpps ut på marknaden, särskilt i ett sammanhang som kännetecknas av att jordbruksproduktionen håller på att delas upp – vilket kan utmynna i att det uppstår en obalans med hänsyn till efterfrågan, som i allmänhet är mycket koncentrerad, på de berörda produkterna – kan bidra till planeringen av produktionen och till dess anpassning till efterfrågan. Ett samrådsförfarande kan med tiden inte endast bidra till att säkerställa att de berörda marknaderna stabiliseras – genom att reglera karaktären på och volymen av de produkter som erbjuds på marknaden – utan även till att stabilisera priserna för att en skälig levnadsnivå ska kunna vidmakthållas för jordbruksbefolkningen.

130. Den relevanta lagstiftningen föreskriver härvidlag att producentorganisationer/sammanslutningar av producentorganisationer kan anta bestämmelser i syfte att anpassa volymen på utbudet av en given produkt till marknadens krav, det vill säga planera den kvantitet produkter som erbjuds vid en given tidpunkt för att vidmakthålla försäljningspriserna på en viss nivå.

131. Fram till antagandet av den samlade marknadsordningen genom förordning nr 1234/2007, föreskrev den på området tillämpliga lagstiftningen också en möjlighet att göra återtag som möjliggjorde införandet av konjunkturbetingade handlingsplaner med användning av de volymer som släpptes ut på marknaden. Producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer kunde således besluta att inte saluföra en viss mängd produkter som medlemmarna hade tillhandahållit under vissa perioder.

132. Såsom jag tidigare ha uppgett, försvårade emellertid förordning nr 1234/2007 möjligheten att använda sig av dessa återtag, eftersom de numera endast betraktas som ett sätt att förebygga och hantera kriser som i princip inte längre kan utsträckas till att omfatta alla producenter, såsom tidigare var fallet.

133. I förlängningen av vad som ovan anförts angående förfaranden för stabilisering av priser, är jag emellertid av den åsikten att oberoende av möjligheten att genomföra återtag inom ramen för konjunkturbetingade handlingsplaner som tidigare godkänts (särskilt i enlighet med artikel 23 i förordning nr 2200/96),[52] är det lämpligt att bedöma samrådsförfaranden som avser kvantiteter som släpps ut på marknaden på olika sätt beroende på vilken konfiguration det rör sig om.

134. I en intern konfiguration, kan sådana åtgärder som antas inom ramen för produktionsplaner som föreskrivs i unionsrättsliga bestämmelser, när de faktiskt syftar till att reglera produktionen i syfte att stabilisera priserna på de berörda produkterna, undgå tillämpningen av denna bestämmelse.

135. I en extern konfiguration kan däremot sådana förfaranden inte undantas från tillämpningen av artikel 101.1 FEUF. Det ska understrykas att det, sedan upprättandet av den samlade marknadsordningen genom förordning nr 1234/2007, inte längre är möjligt att utsträcka återtag som genomförts inom producentorganisationerna och sammanslutningarna av producentorganisationer till att omfatta producenter som inte längre är medlemmar i dessa enheter.

136. I det aktuella målet verkar det som de påtalade förfarandena bestod i samråd som rörde begränsning och kontroll av kvantiteter som släpptes ut marknaden och som avsåg hela endivemarknaden. Ett avtal av denna nationella omfattning som ingåtts mellan flera producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer och som definitivt leder till en långsiktig begränsning av produktionen undgår inte tillämpningen av konkurrensreglerna.

– Förfarandena för utbyte av strategisk information

137. I likhet med vad som gällde föregående angreppssätt ska det göras en åtskillnad mellan de förfaranden som iakttagits inom en producentorganisation eller en sammanslutning av producentorganisationer och de förfaranden som i realiteten syftar till att införa en övergripande och nationell prispolitik som angår alla producenter och detta oberoende av om de är anslutna till den ena eller den andra av dessa organisationer och sammanslutningar.

138. I den interna konfigurationen, ska det medges att de uppdrag som tilldelats producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer inom ramen för den gemensamma organisationen av marknaden med nödvändighet medför utbyten av strategisk information inom en sammanslutning av producentorganisationer. Genomförandet av de uppdrag som gäller stabilisering av priserna och/eller planering av produktionen och anpassning till efterfrågan, vilka anförtros dem, skulle nämligen i hög grad störas om inte uppgifter angående de producerade varornas karaktär och volymer översändes och även uppgifter angående salufördа och lagerhållna volymer.

52 Så tycks vara fallet i det nationella målet. Det framgår av handlingarna i det nationella målet att sammanslutningar av producentorganisationer, under åren 1998-2007, använde sig av åtgärder för återtagande, som föreskrev att producentorganisationer och deras sammanslutningar kunde upphöra med att sälja produkter som tillhandahållits av deras medlemmar upp till en viss volym och under en viss tid.

139. Detta behov har erkänts i genomförandeförordning nr 543/2011, [53] som föreskriver i artikel 23 att ”[m]edlemsstaterna ska säkerställa att producentorganisationerna förfogar över den personal, infrastruktur och utrustning som krävs för att … fullgöra sina väsentliga funktioner”, särskilt med avseende på ”[k]ännedom om medlemmarnas produktion” och ”[i]nsamling, sortering, lagring och förpackning av medlemmarnas produktion”.

140. I en sådan intern konfiguration finns det följaktligen anledning för domstolen att kontrollera att det påtalade utbytet av information ingår i fullgörandet av producentorganisationers och sammanslutningarna av producentorganisationers uppdrag och därför inte kan bli föremål för en tillämpning av konkurrensreglerna, särskilt artikel 101.1 FEUF.

141. I en extern konfiguration ska däremot artikel 101.1 FEUF tillämpas på utbyten av information.

142. För att återgå till det nationella målet, förefaller det som om det kritiserade utbytet av information utgjordes av delgivning av priser mellan producentorganisationer, sammanslutningar av producentorganisationer och andra konkurrerande enheter. Det tycks mig vara uteslutet att detta skulle var förbundet med de uppdrag som anförtrotts producentorganisationerna/sammanslutningarna av producentorganisationer, inom ramen för den gemensamma organisationen av marknaden.

143. Det måste härvidlag framhållas att ett utbyte av information enligt fast rättspraxis ska anses ha ett konkurrensbegränsande syfte om det är ägnat att undanröja osäkerheten om hur de berörda företagen har för avsikt att agera. [54]

144. Ett utbyte av information kan emellertid under vissa förhållanden betraktas som förenligt med konkurrensreglerna, exempelvis om marknaden är föga koncentrerad, om informationen är offentlig och godkänd samt i liten grad gäller marknaden och om informationen inte kan likställas med tabeller över priser och/eller inte gör det möjligt att återge aktörernas samtliga kostnader.

145. Jordbruksmarknaderna uppvisar således speciella egenheter, särskilt i och med upprättandet av den gemensamma organisationen av marknaden, som kan göra utbyte av information berättigad på mindre stränga villkor än vad som gäller en marknad som i mindre grad är kringgärdad av regler.

146. I det aktuella målet visar det sig emellertid att det inte har styrkts att detta omtvistade utbyte av information som, enligt all sannolikhet, i realiteten syftade till att en överenskommelse skulle ingås om priserna på de berörda produkterna, var nödvändig med hänsyn till den berörda marknadens specifika karaktär.

147. Slutsatsen blir att artikel 11.1 i förordning nr 2200/96, artikel 3.1 i förordning nr 1182/2007 och artikel 122 första stycket i förordning nr 1234/2007, vilka bland andra mål som uppdragits åt producentorganisationer och deras sammanslutningar fastställer målet att stabilisera produktionspriserna och målet att anpassa produktionen till efterfrågan, ska tolkas så, att förfaranden för att kollektivt fastställa ett minimipris mellan producentorganisationer och/eller sammanslutningar av producentorganisationer inte under några omständigheter utan vidare faller utanför tillämpningsområdet för artikel 101.1 FEUF. Vad angår de förfaranden för utbyte av strategisk information angående minimipriser som ägt rum mellan dessa organisationer och deras sammanslutningar, undgår inte heller dessa förbudet mot konkurrensbegränsande samverkan i artikel 101.1 FEUF, enbart av det skälet att de kan bidra till fullföljandet av de allmänna mål som det uppdragits åt producentorganisationerna eller deras sammanslutningar att främja. För att så ska vara fallet ankommer det särskilt på den nationella domstolen att kontrollera att förfarandet i fråga, för det första, är nödvändigt och tillåtet för att fullgöra den uppgift som specifikt anförtrotts den

53 Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 543/2011 av den 7 juni 2011 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1234/2007 vad gäller sektorn för frukt och grönsaker och sektorn för bearbetad frukt och bearbetade grönsaker (EUT L 157, 2011, s. 1).

54 Se, bland annat, dom av 28 maj 1998, Deere/kommissionen (C-7/95 P, EU:C:1998:256, punkt 88).

producentorganisation, sammanslutning av producentorganisationer eller branschorganisation som har det faktiska ansvaret för att saluföra de berörda produkterna och, för det andra, har beslutats inom ramen för och i överensstämmelse med bestämmelserna om den berörda gemensamma organisationen av marknaden.

148. Sådana förfaranden som är i fråga i det nationella målet, vilka har införts av olika producentorganisationer, sammanslutningar av producentorganisationer och icke erkända enheter och syftar till att fastställa ett minimipris, att samordna priser och att utbyta strategisk information är inte av den art att de utan vidare faller utanför tillämpningsområdet för artikel 101.1 FEUF.

Förslag till avgörande

149. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att domstolen besvarar frågorna från Cour de cassation på följande sätt:

1. Avtal, beslut och förfaranden som tillämpas av producentorganisationer, sammanslutningar av producentorganisationer eller branschorganisationer kan, även om de inte omfattas av något av de allmänna undantag som successivt föreskrivits i artikel 2 i rådets förordning nr 26 av den 4 april 1962 om tillämpning av vissa konkurrensregler på produktion av och handel med jordbruksvaror och rådets förordning (EG) nr 1184/2006 av den 24 juli 2006 om tillämpning av vissa konkurrensregler på produktion av och handel med jordbruksprodukter samt artikel 176 i rådets förordning (EG) nr 1234/2007 av den 22 oktober 2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter (”förordningen om en samlad marknadsordning”), omfattas inte av förbudet mot konkurrensbegränsande samverkan i artikel 101.1 FEUF, i det fall där det har kontrollerats att dessa beteenden, för det första, är nödvändiga eller tillåtna för att utföra den uppgift som anförtrotts producentorganisationen, sammanslutningen av producentorganisationer eller branschorganisationen, vilken har det faktiska ansvaret för att saluföra de berörda produkterna och, för det andra, har beslutats inom ramen för och i överensstämmelse med bestämmelserna om den berörda gemensamma organisationen av marknaden.

2. Artikel 11.1 i rådets förordning (EG) nr 2200/96 av den 28 oktober 1996 om den gemensamma organisationen av marknaden för frukt och grönsaker, artikel 3.1 i rådets förordning (EG) nr 1182/2007 av den 26 september 2007 om särskilda bestämmelser för sektorn för frukt och grönsaker, om ändring av direktiven 2001/112/EG och 2001/113/EG och förordningarna (EEG) nr 827/68, (EG) nr 2200/96, (EG) nr 2201/96, (EG) nr 2826/2000, (EG) nr 1782/2003 och (EG) nr 318/2006 och om upphävande av förordning (EG) nr 2202/96 och artikel 122 första stycket i förordning nr 1234/2007, vilka bland andra mål som uppdragits åt producentorganisationer och deras sammanslutningar fastställer målet att stabilisera produktionspriserna och målet att anpassa produktionen till efterfrågan, ska tolkas så, att förfaranden för att kollektivt fastställa ett minimipris inte under några omständigheter utan vidare faller utanför tillämpningsområdet för artikel 101.1 FEUF. Vad angår de förfaranden för utbyte av strategisk information angående priser som ägt rum mellan dessa organisationer och deras sammanslutningar, undgår inte heller dessa förbudet mot konkurrensbegränsande samverkan i artikel 101.1 FEUF, enbart av det skälet att de kan bidra till fullföljandet av de allmänna mål som det uppdragits åt producentorganisationerna och deras sammanslutningar att främja. För att så ska vara fallet ankommer det särskilt på den nationella domstolen att kontrollera att förfarandet i fråga, för det första, är nödvändigt och tillåtet för att fullgöra den uppgift som specifikt anförtrotts den producentorganisation eller den sammanslutning av producentorganisationer som har det faktiska ansvaret för att saluföra de berörda produkterna och, för det andra, har beslutats inom ramen för och i överensstämmelse med bestämmelserna om den berörda gemensamma organisationen av marknaden.

Sådana förfaranden som är i fråga i det nationella målet, vilka har införts av olika producentorganisationer, sammanslutningar av producentorganisationer och icke erkända enheter och syftar till att fastställa ett minimipris, att samordna priser och att utbyta strategisk information är inte av den art att de utan vidare faller utanför tillämpningsområdet för artikel 101.1 FEUF.